

927

ԸՆԿԵՐ ՄՈԼՈՏՈՎԻ ՃԱՌԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ
ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅԱՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆԸ,
ԿՐԵՄԼՈՒՄ

9(47.925)

Մ-86

Ե Կ Ո Ւ Ս Հ Ր Ա Տ 1936

31 AUG 2007

05 SEP 2011

9(47.525)

Պրոկտորները բոլոր յերկրորդները, միացնող

5-86

1002
4112
39616

ԸՆԿԵՐ ՄՈԼՈՏՈՎԻ ՃԱՌԸ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅՍՍՏԱՆԻ
ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ
ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅԱՆ
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆԸ,
ԿՐԵՄԼՈՒՄ

1935 թ. դեկտեմբերի 30-ից

924
17215

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԿՐԵՄԼՈՒՄ 1936

G/4828-91

Речь тов. В. М. МОЛОТОВА
на приеме делегации трудящихся
Советской Армении 30 декабря 1935 г.
Армпартидзат, Эривань

Ընկերներ՝, թույլ տվեք ձեզ դիմել ձեր
մայրենի լեզվով. — «Ընկերներ՝», — մենք ու-
րախ ենք տեսնելով այստեղ, Կրեմլում,
Խորհրդային Հայաստանի աշխատավորների
պատվիրակներին: Մենք ջերմազին վողջու-
նում ենք ձեզ, ընկերներ՝, վորպես Խորհրդ-
դային Հայաստանի, բանվորների ու բան-
վորուհիների ազատ աշխատանքի Հայաս-
տանի, կոլտնտեսությունների Հայաստանի,
սոցիալիստական հիմքի վրա ազգային վե-
րածնունդ ապրող Հայաստանի ներկայա-
ցուցիչներին:

Վերջապես մենք տեսնում ենք Հայաստա-
նի ազգային կուլտուրայի իսկական աճու-
մը, Հայաստանի, վորը Խորհրդային Միու-

թիւն բոլոր ժողովուրդների հետ միասին
հնարավորութիւնն է ստացել կառուցելու
իր սոցիալիստական կուլտուրան:

Մենք հիշում ենք, թե վորքան չարիքներ
ու դժբախտութիւններ են բաժին ընկել հայ
ժողովրդին, վորը մի շարք դարերի ըն-
թացքում գտնվում եր ոտար լծի տակ:
Յերկար տարիների ընթացքում, համարյա
մի ամբողջ դար, ընդհուպ մինչև խոր-
հուրդների իշխանութեան հաղթանակը,
տաղանդավոր հայ ժողովուրդը գտնվում
եր ուսական ցարիզմի դարձապարի տակ:
Ծանր հիշողութիւնները ցարական ինքնա-
կալութեան ճնշման մասին, այն ճնշման,
վորին յենթարկվում եր հայ ժողովուրդը
ուսական կալվածատերերի, կապիտալիստ-
ների, գեներալների, տերտերների ու չի-
նովնիկների կողմից, դեռ յերկար ժա-
մանակ կապրեն հայաստանի աշխատա-
վորների մեջ: Հայ հարուստների միջից
դուրս յեկած առանձին բախտավորներն
եյին միայն լողում կյանքի մակերեսը՝
խոշոր կապիտալիստներ, կալվածատերեր

ու բանկիրներ դառնալով: Այդ պարոնները,
իրենց քսակը լցնելով և կառչելով ցարա-
կան իշխանութիւններին, վատ չեյին ապ-
րում և իրենց հերթին ոգնում եյին վոս-
տիկանութեանը, սև-հարլուրյակային հո-
գեվորականութեանն ու ցարական ռեժիմի
ամեն տեսակ սրարոյաք-պետերին՝ խեղդե-
լու Հայաստանի աշխատավորութեանը:

Մենք գիտենք, վոր հայ ժողովրդի մեջ
վաղուց ի վեր յերազներ եյին հասունանում
և հույսեր եյին ապրում սեփական ազա-
տագրման նկատմամբ: Հայ ժողովրդի շատ
հեղափոխական մարտիկներ զոհել են ի-
րենց, իրենց կյանքն են տվել՝ իրենց ժո-
ղովրդին ազգայնորեն-ազատ, յերջանիկ
կյանք ձեռք բերելու համար:

Մենք գիտենք նաև, վոր հայ ժողովրդի
ազգային ազատագրման գաղափարը վոր-
ձում եյին իրենց շահերի համար ոգտա-
դործել հայ բոլորովական նացիոնալիստնե-
րը—դաշնականները, վորոնք ուսական մե-
շիկներին ու եսերներին, ինչպես նաև մյուս
ազգութիւններին մենչևիկների ու եսերների

նման դավաճանական ղեր խաղացին իրենց
ժողովրդի հանդեպ: Բայց դաշնակները
դրանով հենց խայտառակության ու կործան-
ման դատապարտեցին իրենց, բաժանելով՝
ինչպես այդ ցույց տվեց պրոլետարական
հեղափոխության վորձը՝ բուրժուազիայի
բոլոր ու ամեն տեսակ գործակալներին ճա-
կատագիրը, լինեյին դրանք ոռոսական,
հայկական, վրացական, թուրքական, ու-
կրաինական կամ վորևե ալ բուրժուազիա:
Հենց այդ է նրանց ճանապարհը: Ո՞ւմ հա-
մար այժմ պարզ է, վոր նա, ով դեռ իրեն
դաշնակ է անվանում, չի կարող վորևե
այլ դեր խաղալ, բացի խորհրդային Հա-
յաստանի թշնամու դերից, խորհրդային
Հայաստանի, վորը վրտը է դրել պանծալի
ազգային վերածնունդի ուղին: Ո՞ւմ համար
այժմ պարզ է, վոր դաշնակը մեր տնից
ավելով դեն չպրտված սպիտակ գվարդիա-
կանության և դրա հետ միասին արտասահ-
մանյան բուրժուազիայի խղճուկ գործա-
կալն է:

Այդ նացիոնալիստների, ինչպես և այլ

աղբերի բուրժուական նացիոնալիստների
գլխավոր սխալն այն էր, վոր նրանք Հաս-
կացան, թե վրոն է իրոք ազգային վերա-
ծնունդի ու աշխատավորների կյանքի վերա-
կան բարելավման ճիշտ ճանապարհը:
Նրանք, ինչպես և մեր յերկրի իսկական
հեղափոխականները, ճիշտ էյին ասում, թե
ցարական Ռուսաստանը ժողովուրդների
բանտ է: Նրանք արդարացիորեն անիծում
էյին ցարական Ռուսաստանն այն ճնշման,
բռնության ու ստրկության համար, վորին
ցարիզմը դատապարտում էր բոլոր աղ-
գությունների և առանձնապես վոչ ոռոս
ազգության աշխատավորներին: Հրով ու
սրով նվաճելով այսպես կոչված «ազգային
ծայրամասերը», ցարիզմը ձգտում էր
ստրկացված ժողովուրդներին պահել սար-
սափի տակ, նորանոր բռնությունների մըշ-
տական սպառնալիքի տակ, արհեստականո-
րեն ազգամիջյան թշնամանք հրահրելով
հոգուտ իր տիրապետության ամրացման:

Սակայն դաշնակները, ինչպես և մյուս
աղբերի բուրժուական նացիոնալիստները,

ՀՀասկացան դիտարկումը: Նրանք ՀՀասկացան
այն, վոր Ռուսաստանում արդեն անցյալ
դարի վերջերին առաջ յեկավ բանավոր դա-
սակարգը, վորը կոչված էր վերջ տալու
վոչ միայն ցարիզմին, այլև վարվածատե-
րերի և կապիտալիստների ամեն մի իշխա-
նության և վորն իր ազատագրության խն-
դիրը տեսնում էր վոչ թե ուրիշ ժողո-
վուրդներին ճնշելու մեջ, այլ բոլոր ազգե-
րի աշխատավորների բարեկամության մեջ,
և նրանց ընդհանուր հեղափոխական պայ-
քարի մեջ՝ վոչ միայն ընդդեմ ցարիզմի,
այլև ընդդեմ կապիտալի իշխանության՝
ինչ կերպարանքով ել վոր նա լինի: Նրանք
ՀՀասկացան այն, վոր արդեն հին Ռուսաս-
տանի ընդերքում ծնվել էր նոր՝ հեղափո-
խական Ռուսաստանը, վոր չնայած և հա-
կառակ Ռուսաստանի ցարիզմին՝ աճում էր
և իր թևերը պարզում ուսական հեղափո-
խական բանավոր դասակարգը, վորն իր
մարտական շարքերն էր վռնում՝ առանց ազ-
գությունների խորության բոլոր աշխատա-
վորների լիակատար ազատագրության հա-

մար մղվող պայքարի դրոշի տակ: Վորպեա
ի ծնե կույրեք՝ նրանք Հեղատեցին նույնիսկ
այն, վոր արդեն անցյալ դարում ուսա-
կան բանավոր դասակարգի գլուխ կանգնեց
ճնշված ժողովուրդների և բոլոր աշխա-
տավորների մեծ առաջնորդը, հեղափոխա-
կան բանավորների մեծ առաջնորդը—Լենինը
(բուռն ծափահարություններ. բացական-
չություններ՝ «կեցցե՛ անպարտի, ամե-
նուրեք հաղթանակող լենինիզմը, ուռա՛,
բնկերներ»): Բուռն ծափահարություններ:
Բացականչություններ՝ «Ուռա»):

Լենինը, վորի անունը դարձավ բոլոր ազ-
գությունների բանավոր դասակարգի և աշ-
խատավորների պայքարի հաղթանակի դրոշ՝
հանուն իրենց ազատագրման, հանուն իրենց
հաղթանակի՝ ընդդեմ կապիտալի և ընդդեմ
ժողովուրդների կեղեքիչների, Լենինը—բոլ-
շևիկյան կուսակցության առաջնորդը, վոչ
միայն մատնանչեց պրոլետարական հեղա-
փոխության ուղին, այլև տարավ մեղ դեպի
դրա հաղթանակը, դեպի հեղափոխություն,
վորի պտուղները մենք այժմ սկսում ենք

նախնային առատորեն լաւացել է: Լենինի ուժն այն է, վոր նա կարողացաւ բոլշևիզմի դրոշի տակ համախմբել մեր ամբողջ յերկրի լաւագույն հեղափոխական ուժերը, և միայն դրա հետեանքով Խորհրդային Միութեան աշխատավորները հաղթականորեն սոցիալիզմ են կառուցում Լենինի դրոշի մեծ շարունակողի գլխավորութեամբ, ընկ. Ստալինի գլխավորութեամբ (Բուռն ծափահարութեամբ: «Ուռ»-ներ. բոլորը վնասի յեն կանգնում և ովացիա սարքում ի պատիվ ընկ. Ստալինի: Բացականչութեամբ՝ «Կեցցե մեր հարագատ ընկեր Ստալինը, ուռ»):

Այդ, ինչպէս և ուրիշ չափ բան իրենց կուրութեան պատճառով չնկատեցին բուրժուական նացիոնալիստները, սակայն այդ չխանգարեց մեզ ընթանալ Լենինի վրասակցութեան դրոշի տակ, ընկ. Ստալինի կենդանի, ամենորոյս ղեկավարութեամբ բանավոր դասակարգի առաջին նախնայներից անցնել նորանոր հաղթանակների (Բուռն ծափահարութեամբ: Բացականչութեամբ՝ «Կեցցե՝ ընկեր Ստալինը, կեցցե՝ մեր

յերկրի սոցիալիզմի հաղթանակների կազմակերպիչ քանկագին ընկ. Ստալինը», «Ուռ» ընկեր Ստալինի լավագույն գինակիցներ՝ ընկերներ Մուտուլին և Վորոշիլովին»):

Միայն նորերս Խորհրդային Հայաստանը տոնեց իր փառապանծ 15-ամյա հոբելյանը, իսկ նրա ղեկավարներ՝ ընկերներ Խանջյանը և Գուլայանը Հայաստանի տնտեսական շինարարութեան բնագավառում ձեռք բերած նշանակալից հաջողութեանների կապակցութեամբ պարգևատրւեցին Խորհրդային Միութեան բարձր պարգևով—Լենինի շքանշանով (Բուռն ծափահարութեամբ, վոդույնի բացականչութեամբ հայերեն լեզվով):

Այժմ Անդրկովկասի բոլոր հանրապետութեանները—Վրաստանի, Աբխազիայի և Հայաստանի—ղեկավարները պարգևատրււած են Լենինի շքանշանով, Անդրկովկասյան բոլոր հանրապետութեանները դարձան շքանշանակիր (Ծափահարութեամբ: Բացականչութեամբ՝

Սևուշ» :
[redacted]

Անդրկովկասի հանրապետութիւնները բացառիկ դեր են խաղացել մեր յերկրի հեղափոխական շարժման մեջ: Մենք պարծենում ենք այն բանով, վոր նրանք ներկայումս նույնպէս ընթանում են խորհրդային Միութեան առաջափոր հանրապետութիւնների շարքում: Ո՞ւր հայտնի չէ, վոր Անդրկովկասը քիչ ականալոր դործիչներ չի տալիս և տալիս է խորհրդային Միութեանը, դործիչներ, վորոնց անունները լայնորեն հայտնի յեն և մոտ են մեր յերկրի աշխատավորների մարդջ մասսային: Բավական է ասել, վոր խորհրդային Միութեան և մեր մեծ կուսակցութեան ըսկադույն ղեկավարների թիւում մենք ունենք այնպիսի ընկերներ, ինչպիսիք են Կենտրոնական Կոմիտեյի Քաղբյուրոյի անդամներ ընկեր Որջոնիկիձեն և ընկեր Միկոյանը (Բուռն ծափեր: Բոլորը վոտփի յեն կանգնում: Բացականչութիւններ՝ «Կեցցե ընկեր Որջոնիկիձեն», «ընկեր Միկոյանի»

սևուշ» : Հայերեն բացականչութիւններ) :

Մենք չենք վասկածում, վոր մանավանդ ներկայումս, յերբ Հայաստանը և Անդրկովկասի մյուս հանրապետութիւնները հանդիսանում են բանխորհրի և բանվորուհիների ազատ աշխատանքի հանրապետութիւններ, կոլտնտեսութիւնների հանրապետութիւններ, ազգային վերածնունդի և աճող սոցիալիստական կուլտուրայի հանրապետութիւններ, ներկայումս ե՛լ ավելի արագ կաճեն Հայաստանի, Վրաստանի և Ադրբեջանի ժողովուրդների նորանոր աչքի ընկնող ուժեր:

Ցանկանք ուրեմն Հայաստանի ընկերներին, վոր նրանց առաջին խոշոր հաջողութիւնները Հայաստանի աշխատավորների մարդջ մասսային վողէնչեն հետագա պայքարի և հետագա հաջողութիւնների ու հաղթանակների՝ հանուն աշխատավորների լաւագույն, բախտալոր կյանքի (Բուռն ծափահարութիւններ: Ուռաներ: Հայերեն բացականչութիւններ) :

Մենք հասանք այն բանին, վոր բարձագ-

զի Անդրկովկասում, վորտեղ յերկար ժամանակվա ընթացքում կատարել կուիվ երտեղի ունենում տարբեր ազդուլթյունների աշխատավորների միջև,—մի կուիվ, վորն ամեն կերպ բորբոքում եյին կապիտալիստները և ցարական սպասավորները, վոր ներկայումս այդ կուիվ վերջնականապես վերացել է և վոր այդ կուիվ փոխարեն ծաղկում է Անդրկովկասի բոլոր աշխատավորների համերաշխ կյանքը (Բուռն ծափահարություններ: Բացականչություններ՝ «ձիշտ ե»: «Ուռա՛», «Կեցցե՛ Անդրկովկասյան Ֆեդերացիան, վորպես ժողովուրդների ինտերնացիոնալ գոդման և համագործակցության լավագույն օրինակ»: «Ուռա՛»: Հայերեն բացականչություններ):

Կեցցե՛ն Անդրկովկասի հանրապետությունների աշխատավորները: Կեցցե՛ն Հայաստանի աշխատավորները: (Ընկ. Մոլոտովն իր վերջին խոսքերն արտասանում է հայերեն: Բուռն ովացիա: Բոլորը վոտփէյեն կանգնում: Բացականչություններ՝

«Ընկեր Մոլոտովին՝ ուռա»: Հայերեն բացականչություններ):

Ընկերներ՛ր, ի վերջո յես պեսք ե հաղորդեմ ձեզ այստեղ ներկա յեղող ընկերների կարծիքը, վոր մենք բոլորս պաշտպանում ենք ընկ. Ստալինի առաջարկը, վորպեսզի խորհրդային Միության բարձրագույն պարզե՛ շքանշան տրվի խորհրդային Հայաստանից մեզ մոտ յեկած լավագույն ընկերներին (Բուռն ծափահարություններ: Բացականչություններ՝ «Ուռա՛»: «Կեցցե՛ ժողովուրդների բարեկամ ընկեր Ստալինը, ուռա՛», «Կեցցեն Գաղբյուրյի անդամները, ուռա՛», «Ջերմ վաղույն ընկեր Ստալինին, ուռա՛», «Կեցցե՛ Կարմիր բանակի ղեկավար ընկեր Վորոշիլովը, ուռա՛»):

Պժ. Հ. Գասպարյան, Թարգմ. Հ. Քուրչյան, սրբագրել է
Ա. Տ.-Մկրտչյան

Դիպլիտի լիազոր № 1063, հրատ. № 367,
պատվեր № 125, տիրաժ 4000, ինդեքս $\frac{\text{П-80}}{\text{PK}}$

Հանձնված է արտադրության 28/III 1936 թ.
Ստորագրված է տպագրության 3/IV 1936 թ.

ԳԻՆԸ 10 Կ.

Հայկուստրաի տպարան, Յերեվան, Ալսեկերդյան № 27

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0393882

326

13074

ԳԻՆԸ 10 Լ.

Речь тов. В. М. МОЛОТОВА
на приеме делегации трудящихся
Советской Армении 30 декабря 1935 г.

Армпартиздат, Эривань